

1. Referentie

Referentie	Vandebosch, H., Van Cleemput, K., Mortelmans, D. & Walrave, M. (2006). <i>Cyberpesten bij jongeren in Vlaanderen</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, UA, Faculteit Politieke & Sociale wetenschappen, Onderzoeksgroep Strategische Communicatie.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Dit rapport presenteert de resultaten van een eerste verkennend onderzoek naar de aard en de omvang van het fenomeen 'cyberpesten' bij jongeren in Vlaanderen. Het onderzoek bestaat uit twee delen. In een eerste fase werd de literatuur omtrent (klassiek) pesten, en omtrent jongeren en ICT bestudeerd. Ook de (tot nog toe schaarse) wetenschappelijke onderzoeken omtrent deviante internetpraktijken en cyberpesten werden onder de loep genomen. Op basis van deze literatuurstudie werden hypothesen en onderzoeksvragen geformuleerd, die vervolgens werden getest en beantwoord door middel van een grootschalige schriftelijke enquête bij 2052 Vlaamse jongeren van het vijfde leerjaar tot en met het zesde middelbaar. Hierin werd de graad van voorkomen en de kenmerken van zowel daders, slachtoffers als bijstaanders van cyberpesten bevestigd.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Delinquentie, media, welzijn en gezondheid
Trefwoord(en)	Daderschap, slachtofferschap, varia, gedrags-en emotionele problemen

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek
Onderzoeker(s)	Heidi Vandebosch, Katrien Van Cleemput, Dimitri Mortelmans, Michel Walrave Onderzoeksgroep Strategische Communicatie Universiteit Antwerpen Sint Jacobsstraat 2 2000 Antwerpen Tel: 03/275.56.81 michel.walrave@ua.ac.be www.ua.ac.be/strategischecommunicatie

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Is cyberpesten bij Vlaamse jongeren een ruimer verspreid fenomeen dan het klassieke pesten? Welke vormen van cyberpesten komen het meest voor bij jongeren in Vlaanderen? Wat zijn de kenmerken van daders van cyberpesten? Wat zijn de kenmerken van slachtoffers van cyberpesten? Wat zijn de kenmerken van bijstaanders van cyberpesten?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief verkennend onderzoek met schriftelijke enquête (gesloten vragen).
Onderzochte groep	2052 jongeren, onder wie 636 lagere schoolkinderen uit 20 verschillende scholen en 1416 secundaire scholieren uit 84 verschillende klassen, vulden de enquête in.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Achtergrondkenmerken	De meerderheid van de jongeren was best tevreden met zijn of haar leven, 47,6% onder hen was zelfs zeer tevreden. Bijna zes op tien leerlingen stelden dat hun schoolresultaten even goed waren als die van de andere leerlingen in de klas en één op tien leerlingen dacht minder goed te presteren dan de gemiddelde leerling. De weg van en naar school was volgens de jongeren de meest onveilige plaats (14% voelde zich onveilig of zeer onveilig). Het internet kwam op de tweede plaats met 11,8%. Volgens de jongeren uitte stress zich vooral in het 'te veel over de dingen piekeren (29,9%)'. En over het algemeen was het zelfvertrouwen en de sociale competentie hoog en de band met de ouders goed.
ICT-gebruik	94,4% van de ondervraagde jongeren maakt gebruik van het internet en 91,8% heeft thuis toegang tot internet. De helft van de jongeren zou het leven saai en leeg vinden zonder het internet. Naast vele voordelen, brengt het internet ook risico's met zich mee, maar hier zijn de ondervraagde jongeren zich weinig van bewust. De controle van ouders op het internet is beperkt: zes van de tien jongeren mag zoveel internetten thuis als ze willen. En ook het gsm gebruik wordt door de ouders in acht op tien gevallen niet gecontroleerd. Op school is de controle op het internet en de gsm groter: drie op vier jongeren mogen de computers op school enkel informatie opzoeken die met schoolwerk te maken heeft en in negen van de tien gevallen is er een leerkracht aanwezig. Bijna 60% van de jongeren is het eens met de stelling dat hij of zij meer durft op het internet en het besef dat internetboodschappen verkeerd kunnen overkomen, stijgt met de leeftijd.
Klassiek pesten	Tijdens de afgelopen drie maanden werd 56,7% van de jongeren het slachtoffer van minstens één vorm van klassiek pesten, 49,3% was dader en 78,6% bijstaander. De niet fysieke vormen van pesten kwamen het vaakst voor en de vormen van fysiek geweld die materiële schade veroorzaken kwamen het minst frequent voor. Slachtoffers hebben een negatiever zelfbeeld. Dit kan een oorzaak zijn van de pesterijen, maar kan er anderzijds ook een gevolg van zijn. Iets meer dan één op tien jongeren (10,4%) werd in de afgelopen drie maanden systematisch gepest, iets minder jongeren (9,0%) waren in diezelfde periode dader van systematische pesterijen.
Cyberpesten Graad van voorkomen	61,9% van de jongeren is tijdens de afgelopen drie maanden het slachtoffer geworden deviant internet –en gsm-gedrag, 52,5% is hier tijdens de afgelopen drie maanden dader van geweest en 76,3% getuige. De elektronische varianten van "pesten" zijn met andere woorden even sterk doorgedrongen in het leven van jongeren als de klassieke vormen. Ongeveer één tiende van de jongeren was betrokken bij cyberpesten.
Profiel dader	De daders van cyberpesten zijn vaker jongens dan meisjes, hebben meer geavanceerde internetkennis, een positiever zelfbeeld wat betreft sociale competenties en hun ouders zijn minder betrokken en deskundig. Daarnaast zijn deze jongeren vaker zelf het slachtoffer en getuige van deviant internet –en gsm-praktijken en zijn ze ook vaker dader van klassiek pesten.
Profiel slachtoffer	Slachtoffers zijn vaker meisjes dan jongens, vertonen meer risicogedrag, hebben een positiever zelfbeeld wat betreft sociale competenties en vertonen meer stress-symptomen. Daarnaast zijn deze jongeren vaker ook bijstaander en dader van deviant internet –en gsm-praktijken en vaker slachtoffer van klassiek pesten.
Ervaring	Daders besteden meer tijd aan het internet en bijna zeven op tien pesten anoniem. Slachtoffers hebben een grotere internetafhankelijkheid en slechts de helft verteld aan iemand dat hij of zij gepest wordt.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/